

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Joanna Buczkowska

Wizytator ds. ewaluacji, Kuratorium Oświaty w Szczecinie

Sprawozdanie z wizyty studyjnej w Irlandii

W dniach 26.09. – 03.10.2010 r. miałam przyjemność uczestniczyć w wizycie studyjnej wizytatorów do spraw ewaluacji w Irlandii. Podróż ta dostarczyła mi wiele wrażeń i dała podwaliny dla kilku przydatnych dla mnie rozważań.

Pierwszego dnia pobytu - 26 września - wyraziliśmy swoje oczekiwania co do wizyty.

Większość z nas, poza chęcią poznania irlandzkiego systemu edukacji, najbardziej nurtowały pytania dotyczące nadzoru, a w szczególności prowadzenia ewaluacji w szkołach i placówkach. Wszyscy mieli nadzieję, że w ciągu tych kilku dni uda nam się poznać „kuchnię” irlandzkiej ewaluacji.

27 września Irlandia odstąpiła przed nami tajemnice systemu edukacji. Tego dnia przebywaliśmy na University College Dublin. Director of Masters Studies In Education Gerry Mac Ruairc zapoznał nas z funkcjonowaniem szkolnictwa i głównych założeniach inspektoratu, czyli organu nadzoru pedagogicznego. Moją szczególną uwagę przykuł fakt, że w Irlandii funkcjonuje jeszcze tak wiele bardzo małych szkół podstawowych (12 szkół, w których zatrudniony jest tylko 1 nauczyciel, 400 szkół zatrudniających 2 nauczycieli, 300 szkół podstawowych z 3 nauczycielami, 1185 szkół w których pracuje od 4 do 7 nauczycieli) i tylko 260 szkół podstawowych zatrudnia powyżej 20 nauczycieli.

Następny dzień – 28 września przyniósł wizytę w Departamencie Edukacji. Podczas spotkania, które prowadziła Deirdre Mathews - Asystent Głównego Inspektora Krajowego Inspektoratu w Departamencie Edukacji, poznaliśmy strukturę systemu oświaty oraz modele inspekcji szkolnej. W Irlandii, podobnie jak w Polsce, prowadzi się ewaluację całościową i problemową. Do modeli ewaluacji zalicza się również ewaluacje przedmiotowe (nauczanych w szkole przedmiotów), niezapowiedziane ewaluacje incydentalne oraz ewaluacje pracy nowo wykwalifikowanych nauczycieli. Proces ewaluacji zewnętrznej całej szkoły obejmuje kluczowe aspekty jej pracy, którymi są zarządzanie szkołą, planowanie pracy szkoły, realizowane programy, proces nauczania i uczenia się oraz wsparcie dla uczniów. Celem prowadzonych działań jest podnoszenie jakości pracy szkoły oraz zachęcenie szkół do prowadzenia autoewaluacji. Procedura ewaluacji całościowej obejmuje obserwacje procesu uczenia się i nauczania, interakcje z uczniami i wgląd w ich prace pisemne, przegląd danych o szkole oraz analizę procesów planowania wraz z autoewaluacją szkoły, spotkania z różnymi podmiotami oraz ankietowanie uczniów i rodziców. Inspekcje kończą się raportem, który zawiera informację o szkole, określa jej mocne strony oraz rekomendacje. Raport oraz odpowiedź szkoły na jego treść jest publikowany na stronie internetowej Departamentu Edukacji. Podczas wizyty w Inspektoracie mieliśmy możliwość zapoznania się z kwestionariuszami ankiet dla rodziców i uczniów, przykładowym raportem, oraz broszurą regulującą prowadzenie ewaluacji w szkole.

29 września był dla mnie najważniejszym – z punktu widzenia zbierania doświadczeń – dniem pobytu w Irlandii. Tego dnia odwiedziliśmy szkoły, aby przyjrzeć się pracy inspektorów. Ja miałam przyjemność gościć w katolickiej szkole podstawowej dla dziewcząt.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Szkołę ewaluował zespół 3 inspektorów, którzy przez cztery dni prowadzili analizę dokumentacji, rozmowy z członkami rady zarządzającej szkołą, obserwacje lekcji we wszystkich klasach. Podczas mojego pobytu w szkole uczestniczyłam w trzech obserwacjach – u dzieci czteroletnich, w klasie I i VI. Inspektorzy pracowali w oparciu o jednakowe arkusze obserwacji, koncentrując swoją uwagę na czterech obszarach: planowaniu i przygotowaniu, nauczaniu, uczeniu się i ocenianiu. Zwróciłam uwagę, że podejmowane przez inspektorów działania łączą trzy funkcje: kontroli, ewaluacji i wspomagania. Analizowali oni przygotowaną przez nauczycieli dokumentację, w trakcie zajęć sprawdzali umiejętności dzieci, m.in. poprzez rozmowy z uczniami, włączenie się do prowadzenia zajęć- przejmowali rolę nauczyciela, zwracali uwagę na organizację i metody realizowanego procesu nauczania. Po zakończonych zajęciach, inspektorzy przekazywali nauczycielom swoje uwagi i rekomendacje. Wizyta w szkole pozwoliła mi na porównanie czynności, wykonywanych w ramach nadzoru przez irlandzkich inspektorów, z pracą polskich wizytatorów. Byłam pod wrażeniem, jak wielką wagę przykładają się do doskonalenia warsztatu pracy nauczyciela. Miałam także możliwość zaprezentowania funkcjonowania polskiego systemu ewaluacji oświatowej, która wzbudziła zainteresowanie.

30 września pracowaliśmy wspólnie nad analizą treści raportu z ewaluacji jednej ze szkół średnich z Dublina - Marian College. W raporcie tym opisano pięć obszarów:

1. Jakość zarządzania szkołą
 - 1.1 Charakterystyka atmosfery w szkole
 - 1.2 Zarządzanie szkołą- finansowanie
 - 1.3 Zarządzanie w obrębie szkoły
 - 1.4 Zarządzanie zasobami
2. Jakość planowania w szkole
 - 2.1 Plan w szkole
3. Jakość realizacji programu nauczania
 - 3.1 Planowanie i organizacja programu nauczania
 - 3.2 Możliwości wyboru przedmiotów i programów
 - 3.3 Zajęcia uzupełniające i dodatkowe
4. Jakość uczenia i nauczania przedmiotów
 - 4.1 Planowanie i przygotowanie
 - 4.2 Nauczanie i uczenie się
 - 4.3 Ocenianie
5. Jakość wsparcia edukacyjnego uczniów
 - 5.1 Włączanie uczniów ze specjalnymi potrzebami
 - 5.2 Wprowadzenie i wspieranie uczniów w kontekście całej szkoły
6. Podsumowanie badanie i rekomendacje dla szkoły

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Porównywaliśmy tę strukturę i zakres tematyczny z raportami, które sami tworzymy, prowadząc ewaluację. Stwierdziliśmy, że raporty odnoszą się do podobnych zagadnień, które analizujemy w Polsce, lecz są inaczej pogrupowane. Zawierają również zagadnienia, które wykraczają poza filozofię polskiego nadzoru np.: finansowanie szkół. Ponadto do raportu dołącza się też odpowiedź szkoły na wydane rekomendacje.

31 września był dniem podsumowań. Do południa uczestniczyliśmy w spotkaniu na University College Dublin. Najpierw poznaliśmy model kształcenia i doskonalenia nauczycieli w Irlandii, następnie spotkaliśmy się z dyrektorem Marian College i mieliśmy okazję podyskutować na temat raportu, który dzień wcześniej poddaliśmy analizie. Na koniec rozmawialiśmy z Gerry`m Mac Ruairc`em na temat naszego pobytu w Irlandii, wrażeń i wniosków. Ten dzień pokazał mi jak ważne w Irlandii jest kształcenie nauczycieli, doskonalenie ich pracy – to jedna z ważniejszych dróg, do osiągnięcia przez uczniów coraz większych sukcesów edukacyjnych. Zwróciłam uwagę również na Protokół Obserwacji Nauczyciela, który zaprezentował nam Gerry. Jest to arkusz obserwacji lekcji przygotowany przez międzynarodowy zespół ekspertów badających efektywność nauczania. Moim zdaniem stanowi on przydatne narzędzie do mierzenia skuteczności zachowań nauczyciela w zakresie efektywnego nauczania w klasie.

Podsumowując mój pobyt w Irlandii, uważam, że był on dla mnie bardzo przydatny. Z jednej strony pozwolił mi na poznanie systemu edukacji i inspekcji w Irlandii, z drugiej zaś dał szerszą perspektywę na działania, które podejmujemy jako wizytatorzy do spraw ewaluacji.